

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 8: In Barinen

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A opus, hoc studium parui properemus, & ampli. sic & Pindarus Pyth. carm. 3. verbum *αὐτὸν* iunxit cum quarto casu *μὴ φίλα λόχα, βίον ἀθάνατον αὐτῷ*. i. ne care anime vitam immortalem propera. Quod si quis illud, *deproperare apio*, dictum velit, pro de apio properare, vt sit *ἀναστροφή*, non refellam: qualia sunt illa apud hunc eūd. sat. 2. lib. 2. *cur improbe cara non aliquid patrie tanto emetiris aceruo?* id est, è tanto aceruo metiris. & epist. ad Albium Tibullum lib. 1. *An tacitum siluas interreptare salubreis?* & de art. poët. *ne quid medios intercinat actus.* & epist. ad Iul. Flor. *An freta vicinas intercurrentia turreis?* & sat. 5. lib. 1. *Hinc nos Coccej recipi plenissima villa, Quae superest Claudi cauponas.* & Sat. 2. lib. 2. *vides, vt pallidus omnis Cena desurgat dubia.* epist. 1. lib. 1. *Est, mihi purgatam crebro qui personet aurem.* ad Iul. Florum, *Quae circumuolitas agilis thyma?* ad Vallam, *Dietaeque cessantem nervis elidere morbum Sulfura contemni.* ad Numicium, *Ne plus frumenti dotalibus emeat agris Mucius.* Od. 2. lib. 1. *Quam Iocus circumuolat & Cupido.* Od. 14. eiusd. *Interfusa nitentis Vites aquora Cycladas.* Od. 15. lib. 3. *Maturio propior desine funeri Intercludere virgines.* Ode 27. eiusd. lib. *vinam intererrem Nuda leones.* Od. 16. epod. *Nec vespertinus circumgemit vsus onile.* & Od. 5. lib. 4. *te prosequitur mero Defuso pateris.* Nam Ode 31. lib. 1. perspicue diuisit hoc verbum. *de patera nouum Fundens liquorem.* sic Lucret. lib. 2. *& altos Interdum ramos egigni corpore viuo.* idem lib. 3. *atque vnde animantium copia tanta Exos, & ex sanguis tumidos persuctuat artus?* idem lib. 1. *Permanat calor argentum, penetratque frigus.* idem lib. 6. *Qui faciant solem certa desurgere parte.* ibidem. *Glandiferas intercurabant corpora quercus.* ibidem: *Et frutices intercondebant squallida membra.* sic Virg. in Mœride. *sed argutos interstrepere anser olores.* & Tibull. lib. 4. ad Mess. *Fertilis hanc interposita est, interque rigentis.* & Catull. in carm. de Iulia & Manlij nupt. *Transfer omine cum bono Limen aureolos pedes.* Accius, *Peruade polum.* quae sic interpretatur Varro lib. 6. de ling. lat. *vade per polum.* Omnino verbo *deproperandi* composito utitur Plautus in Pænulo, *deproperant sedulo sacrificare,*

C id est, valde properant: vt hoc loco, *deproperare coronas*, valde prope ne cetero & concinnare coronas, interpretari possumus. Placet tamen altera explicatio, vt sit *ἀναστροφή*, & vt de iungatur cum voce *apio*.

CORONAS] quae solebant in conuiujs adhiberi, vt supra ostendimus, fiebantque ex apio, myrto, & similibus. Theoc. eid. ζ. *πολυγάμῳ τε σέλινω.* & eid. ιγ. *καὶ βάλλοντα σέλινω.*

QVEM VENVS, &c.] id est, talorum iactus Venereus, qui tum erat, cum omnes tali iacti dissimiliter cadebant. Nam Veneris iactus regem, seu magistrum conuiuij efficiebat. Vide sup. Od. 4. lib. 1. *Nec regna vini sortiere talis.* de Venere autem, seu iactu talorum venereo sic M. Tull. de diuin. lib. 1. *Quattuor tali iacti casu venereum efficiunt. Num etiam centum venereos si CCCC. talos ieceris, casu futuros putas?* Huc pertinet illud Plutarchi de Catone maiore in eius vita. *ἐν δὲ τοῖς δει-*

D πνοις ἐκλήρητο περὶ τῶν μερίδων. εἰ δὲ ἀπολαχοὶ τῶν ἀφροδίτης. id est, in conuiujs autem tempestiuis de portionibus rem forti permittebat. Quod si fors non respondisset, hortantibus amicis vt primus tolleretur, dicebat non decere inuita Venere. Denique Veneris iactus felix erat atq; optatus. Plautus in Afin. *ARGY. Iace pater talos, vt porro nos iaciamus.* *DEM. maxime. Te Philenium mihi atque uxori mortem. hoc venerium est, pueri plaudite.* Suet. in Aug. *talis enim iactis, vt quisque canem, aut senonem miserat: in singulos talos, singulos denarios in medium conferebat: quos tollebat vniuersos, qui Venerem iecerat.* est igitur haec horum verborum sententia: Cui regnū bibendi obueniet venereo iactu? quis regnum vini fortitō capiet? Profert hunc locum Seruius ad illum Virg. Georg. 3. *Quem legere ducem & pecori dixere maritum.* vbi dixere interpretatur designauerunt, vt hic dicit designabit quanquā videtur legisse dicit: quod fortasse rectum & verum est.

NON EGO SANIVS BACCH.] id est, liber mihi Edonos illos Thraciae populos bibacissimos intemperanter bibendo imitari. *In sanire iuuat,* vt Od. 19. lib. 3. de Thracibus autem diximus sup. ad Od. 27. lib. 1. Edonos commemorat Theocritus eid. ζ. *Εἰς δ' Ἡδωνῶν μὲν ἐν ὄρει χίματι μέσσω.* id est, sis bruma media Edonorum in montibus altis.

RECEPTO] recuperato. Od. 2. lib. 4. *ὁ σὺ Pulcher, ὁ λαύδανδον ἀνὰ καμὰν κατὰ τὸν Ἰσθμὸν.*

FVRERE] insanire, bacchari, furenter potare.

IN BARINEN.

Ode 8.

Non esse, cur ei iuranti credatur: Formosarum enim periuria à diis non vindicari.

VLLA si iuris tibi peierati
Pæna, Barine, nocuisset vnquam;

Dente si nigro fieres, vel vno

Turpior ungui.

Crederem, sed tu, simul obligasti

Perfidum votis caput, enitefcis

Pulchrior multo, iuuenumque prodis

Publica cura.

Expedit matris cineres opertos

Fallere, & toto taciturna noctis

Signa cum caelo, gelidæque diuos

Morte carenteis.

Ridet hoc, inquam, Venus ipsa: vident

Simplices nymphae, ferus & Cupido,

Semper ardenteis acuens sagittas

Côte cruenta.

Adde, quod pubes tibi crescit omnis

Seruitus crescit noua: nec priores

A *Impiæ rectum domina relinquunt,
Sæpe minati.
Te suis matres metuunt iuuenis:
Te senes parci: miseræq; nuper
Virgines nuptæ, tuane retardet
Aura maritos.*

VLLA SI IVRIS TIBI, &c.] iuris peierati, id est, periurij. hoc igitur dicit. si periurio fieres vel minima corporis parte deformior, crederem tibi iuranti: sed hoc video tibi euenire, ut quo improbius peieras, eo pulchrior exoriaris. Protagoras apud Platonem in Philebo, ait, dici solere Deos immortalis iis ignoscere, qui in rebus amatorijs, & veneris peierant, quasi voluptates, ut pueri minimū mentis habeant. sic ille, *ὡς δὲ λόγος, καὶ ἐν ταῖς ἡδοναῖς ταῖς πλεῖστας ἀφροδίσια (αἱ δὲ μέγιστα δοκῶσιν εἶναι) καὶ τὸ ὀππορκεῖν συγγνώμην εἰληφε παρα θεῶν, ὡς, καθάπερ παιδῶν, τῶν ἡδονῶν, νοῦν ἔδδὲ τὸν ὀλίγιστον κεκμημένον.* Callimachus hoc idem sic, *Ὡμοσεν, ἀλλὰ λέγῃσιν ἀλαθέα, τὰς ἐν ἔρωτι Ὀρκίους μὴ δύνειν ἕσθαι ἐς ἀθανάτων.* quorum versuum hæc fere sententia est, quantumuis iurent amantes, deos id negligere, quia verum sit prouerbum, iusiurandum, quod concipitur in amore non peruenire ad aureis deorum.

IVRIS TIBI PEIERATI] iuris iurandi abs te violati. tibi pro, abs te, huic poetæ vsitatissimum.

SED TV SIMVL] simul vt, simulatque, vt supra Od. 4. lib. 1. *quò simul mearis.*

SIMVL OBLIG. PERFID. &c.] simulatq; caput tuum obstrinxisti votis ac promissis, iuris iurandi religione confirmatis: quæ tamen non exsoluis, neque præstas: simulatque per caput tuum iurasti, te amantem gratificaturum, neque fidem liberam tamen, multo pulchrior, quam antea existis. potest & ita accipi nomen, *votis*, vt positum sit, pro, precibus, id est, *ἀραις*, execrationibus. vt Od. 28. lib. 1. *precibus non linguar inultis.* quales sunt, *ne vinam: ἐμοὶ χεῖνοι εὐρεῖα χθονί. mibi tellus ima dehiscat: & pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras.* Veteres autem caput, lacrum esse existimabant: cuius rei hæc argumenta sunt, quod per caput iurare solebant, quod sternutamenta, quæ è capite ortum habent, bonis ominibus, & amicis appreciationibus prosequerentur, quod assensiones, capitis nutu declarabant. vide Athen lib. 2.

IUVENVM QVE PRODIS] ita pulchra exorietis post periurium, vt te vnus iuuenes expectant: tui vnus amore flagrant: tu vna, vel certe tu in primis eos sollicites, ac maceres. nulla enim grauior cura est, quam quæ ab amore proficiscitur.

EXPEDIT] si verum est, vt res ipsa declarat esse verum, te periurijs, & fraudibus formosorem effici: expedit, id est, vtile est tibi, & cuiuis alij, parentis sepultos fallere, neque ea, quæ illis promissa sint, persolvere, neque si per eorum manes iuraueris, iusiurandum seruare. sic verbo *expedit*, vsus est Od. 16. lib. epod. *Forte, quid ex-*

pediat, cōmuniter, aut melior pars, Malis carere quæritis laboribus: vt saepe & M. Tull. Vno, & altero exemplo contenti simus. epist. ad Rufum. lib. 5. quid rectum sit, apparet: quid expedit, obscurum est. & lib. 3. ad Seruium. si, quid rectissimum sit, querimus, perspicuum est: si, quid maximè expedit, obscurum.

MATR. CIN. OPERT.] id est, matrem mortuam, sic in epist. ad Pison. de arte poet. vtrum *Minxerit in patrios cineres.* sic Virg. dixit *cinerem, & manes sepultos.* Æn. 4. *Id cinerem, & manes credis curare sepultos?* natum ex veterum consuetudine, qui mortuorum corpora cremabant, cineresque in vris conseruabant. M. Tullius Verr. 3. *cur hunc dolorem cineri eius, atq; ossibus inuissisti, vt liberis eius bona patria, voluntate patris iure, legibus tradita eriperes, & cui tibi esset commodum, condonares?* Idem ibid. *obsecrauit per fratris sui mortui cinerem, &c.* Idem 7. *Non ex litibus estimatis tuis pecuniam domum: sed ex tua calamitate cineri, atque ossibus filij sui solatium vult aliquod reportare.*

TACITVRNA NOCTIS SIGNA] crebra sunt hæc apud poetæ, *nocte silenti: silentia noctis.* Virg. Æn. lib. 7. *Hæc responsa patris Fauni, monitisque silenti Nocte datos, &c.* ibid. *casarum onium, sub nocte silenti Pellibus incubuit stratis.* Tib. lib. 1. *Vota nouem Veneri nocte silente dedi.* Catull. ad Lesb. *Aut, quam sidera multa, cum tacet nox, Furtivos hominum vident amores.* Cæsar lib. 7. de bell. Gall. *tamen silentio noctis Cæsar egressus.* Lucret. lib. 4. *Et sonitus audire, seuera silentia noctis Vndique cum constant. neq; ab his alienum est illud Od. 5. epod. Nox & Diana, quæ silentium regis, Nocturna cum sunt sacra, &c.* aliud est autem *silente nocte*, aliud *luna silente*, vt docet Plin. lib. 28. cap. 7. nam silentium luna, *interlunium* intelligitur, id est, tempus id, quo luna non lucet. Virg. Æneid. lib. 2. *tacite per amica silentia Luna.*

GELIDA QVE DIVOS MORTE CARENTEIS] *ἀθανάτους.*

RIDET HOC, &c.] Quinetiam ipse (vt ait Tibullus) *periuria ridet amantum Iupiter, & ventos irrita ferre iubet.* qua de re supra.

SEMPER ARD. AC VENS SAG.] de sagittis & arcu Cupidinis diximus ad Od. 27. lib. 1. nonnulla: ad quæ non me pigebit addere id, quod est apud Eurip. Iphig. in Aul. Vbi chorus ait, Cupidinem duos arcus intendere solere. vnum prosperum, & vitæ beatæ effectorem: alterum vitæ perturbatorem, & corruptorem. sic Eurip. *ὅστι δὲ Λίδυμ' ἔρωις χευσκόμας τὸς ἐντείνεται χαρίτων, τὸ μὲν ἐπ' εὐαίῳσι πότμω, τὸ δ' ὅππ' συγχέσει βιοτῆς*

COTE CRVENTA.] cur cruenta? an propter opus rei venereæ, quod cruentum est? semè enim genitale cruor est, siue sanguis, nō placet. an propter cedeis ex amore orientis? quod verisimilius est.

SERVITVS CRESCIT NOVA] crescunt noui amatores, qui tibi seruiunt, tuam perfidiam, & impietatem non experti.

NEC PRIORES, &c.] neque veteres tamen, quibus tui mores perspecti sunt, & cogniti, qui tuorum periuriorum testes sunt, in quos tu te sequam, & imitem, & perfidiam præbuisi, quauis saepe

A *sæpe minati sint, se tibi seruire desituros, à tuis ædibus, ac foribus descendere queunt.*

SÆPE MINATI] vtille apud Terent. *exclusit: reuocat: redeam? non, si me obsecret.*

SVIS IUVENCIS] suis filiis adolescentulis, *MISERÆQVE NVPER, &c.]* nouæ nuptæ te quoque metuunt, ne tua venustas, & oris pulchritudo, & flagrantia oculorum suos maritos efficiat in se tardiores, aut etiam abs se alienet. *aura* hoc loco, ducta translatione à ventis, qui nauem quò lubet, impellunt, oris nitorem, venustatem, elegantiam significat. *Virg. ad auri splendorem transtulit Æneid. sexto. Discolor vnde auri per ramos aura refluxit.* propriè dixit *Lucr. lib. 2. cum primis querere par est. Quo ad licet ac possis, reperire inolentis oliui Naturam, nullam quæ mittat naribus auram.*

AD VALGIUM.

Ode 9.

B *Vt mortuum puerum aliquando flere desinat.*

NON semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros, aut mare Caspiū
Vexant inæquales procellæ
Vsque: nec Armeniis in oris,
Amice Valgi, stat glacies iners
Menseis per omneis, aut Aquilonibus
Querceta Gargani laborant,
Et foliis viduantur orni.

*Tu semper vrges flebilibus modis
Mysten ademtum: nec tibi vespere
Surgente decedunt amores,
Nec rapidum fugiente solem.*

C *At non ter æuo functus amabilem
Plorauit omneis Antiochum senex
Annos: nec impubem parentes
Troilon, aut Phrygiæ sorores
Fleuere sumper. desine mollium
Tandem querelarum: & potius noua
Cantemus Augusti tropæa
Cæsaris, & rigidum Niphaten,
Medumque flumen gentibus additum
Victis, minores voluere vortices:
Intrâque præscriptum Gelonos
Exiguus equitare campis.*

HISPIDOS] horridos, deformes propter hiemem.

MARE CASPIVM] quod est in Scythia.

INÆQVALES PROCELLÆ.] quæ mare (quod sua sponte tranquillum, atque æquale est, vnde æquor appellatur) inæquale reddunt. Nam mare nulla ventorum vi agitatum, nullis procellis concitatum, æquale est: tempestate autem coorta, & procellis excitatis, tum fit inæquale. *M. Tull. de nat. deorum lib. 3. hæc quattuor coniungit, imbreis, nimbos, procellas, turbines. sic & Philippica 5. hæc causa, cur lex tam præclara, maximo imbri, tempestate, ventis, procellis, turbineibus, inter fulmina, & tonitrua ferretur.*

GLACIES INERS.] quæ & fluuios, & agros, inerteis quodammodo efficit, illos ad nauigationem ineptos: hos sterileis & incultos. aliter terrâ inertem nominat *Od. 4. lib. 3.*

QUERCETA GARGANI] Garganus mons Apuliæ, seu Iapygiæ. Idem epist. ad August. *Garganum mugire putes nemus, aut mare Tuscum.* *Virg. lib. 11. Æneid. Ille urbem Argyripam patriæ cognomine gentis Victor Gargani codebat Iapygis agris.*

VIDVANTVR] spoliantur. vide annot. ad illum locum *viduus pharetra, Od. 10. lib. 1.*

ORNI] sup. *Od. 9. lib. 1. Nec veteres agitantur orni.*

VRGES FLEBILIB. MOD.] insequeris carminibus ad flendum accommodatis, leu potius ad flendum prouocantibus. sic *M. Tull. Tuscul. quæst. 1. Hæc cum pressis & flebilibus modis, qui totis theatris maestitiam inferant, concinnuntur, &c.* aliter sup. *Od. 24. lib. 1. Multis ille bonis flebilis occidit.* valet enim illo loco, de flendus, depleendus, vt diximus. dicimus autem Latine, vrgerè opus, vrgerè forum pro eo, quod est, assidue in opere, & in foro versari: sic dictum hoc loco ab Horatio *vrges flebilibus modis Mysten*, puerum tibi ereptum, pro eo, quod est, *Mysten* mortuum assidue deploras, ac desles. in cod. Donati scriptum est *vrques*, vt sæpe alibi.

NEC TIBI VESP. SVRG. DECED. AM. NEC RAP. FVG.] id est, nec vesperi, nec mane. sic *Virg. lib. 4. Georg. Te dulcis coniux, te solo in littore secum, Te veniente die, te decedente canebat.* sic *Cinna, Te Matutinus flentem conspexit Eous, Et flentem vidit paullo post Hesperus idem:* ex *Seruius*. quos versus mihi indicauit *Passeratius*. *Stella Venetis* εωσφορος, seu φωσφορος à Græcis, lucifer à Latinis appellatur, cum solem antegreditur orientem: eadem εσπερος, id est, vesperus dicitur, cum solem occidentem subsequitur, quam *ισόδρομον ήλιω, τάχει*, ait esse *Plato* in *Timæo*, id est, cursum conficere Solis celeritati parem: idemque de *Mercurio*: sed eos vim quandam adeptos esse *Soli* contrariam: ex quo fieri, vt hi tres, *Lucifer*, *Sol*, *Mercurius* sua conuersione alij alios superent, vicissimque superentur.

AT NON TER ÆVO FVNCT.] Neitorem significat: de quo sic *M. Tull. in Catone maiore: Videtisne, vt apud Hom. sæpissime Nestor de virtutibus suis prædicet? tertiam enim iam ætatem hominum vivebat, &c.* quæ sunt ex *Homero* sumpta *ινείδ. α. τὰ δ' ἡδὲ δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων Εφθιάδ', οἱ οἱ τρεῖς δὲν ἄμα τρέφειν, ἢ δ' ἐγένοντο ἐν Πύλῳ ἠγάθει, μετὰ δὲ τρεῖς παῖ-*